

## Tulkkitoiminnan yhteistyöryhmä

pöytäkirja 1/2015

**Aika:** 19.1.2015 klo 10.00-15.00

**Paikka:** Kuuloliiton iso neuvotteluhuone A4.17, Valkea talo, Ilkantie 4, 00400 Helsinki

**Osallistujat:** Terhi Kalliomäki, Suomen Viittomakielen Tulkit ry  
Zita Kobor-Laitinen, Humanistinen ammattikorkeakoulu  
Riitta Lahtinen, Suomen Kuurosokeat ry  
Päivi Laitinen, Suomen kirjoitustulkit ry  
Sirpa Laurén, Kuuloliitto ry  
Riitta Loippo, Suomen kirjoitustulkit ry  
Emilia Norppa, Suomen Viittomakielen Tulkit ry  
Sanna Paasonen, Kuurojen Liitto ry (klo 14 asti)  
Raija Roslöf, Diakonia-ammattikorkeakoulu (etäyhteydellä)  
Marika Rönnerberg, Kuurojen Liitto ry  
Pamela Sarasmo, Kuuloliitto ry (klo 11 asti)  
Virpi Thurén, Kuurojen Liitto ry

**Poissa** Anu Autio, Terveysten ja hyvinvoinnin laitos  
Outi Huusko, Viittomakielialan Tulkkauspalvelun Tuottajat ry  
Sini Immonen, Suomen Kuurosokeat ry  
Tarja Kaikkonen, Kuuloliitto ry  
Sanna Loukusa, Kuulovammaisten Lasten Vanhempien Liitto ry  
Titi Rolin, Svenska hörsselförbundet rf  
Johanna Simberg, Kuurojen Palvelusäätiö

**Tulkit** Aino-Maija Jalkanen  
Saija Ruuskanen

---

### Asialista

- 1) *Kokouksen avaus*  
Sirpa Laurén avasi kokouksen klo 10.05.
- 2) *Kokouksen päätösvaltaisuus*  
Todettiin kokous päätösvaltaiseksi.
- 3) *Puheenjohtajan ja sihteerin valitseminen*  
Vuodelle 2015 valittiin puheenjohtajaksi Sirpa Laurén ja sihteeriksi Marika Rönnerberg.
- 4) *Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen*

Päätettiin käsitellä ensin esityslistan kohdat 11, 7 sekä 8 peräkkäin, sitten jatkaa esityslistan järjestyksessä. Lisättiin yksi muu asia ja yksi tiedotusasia. Muilta osin hyväksyttiin esityslista työjärjestykseksi.

5) *Edellisten kokouksien pöytäkirjat*

Hyväksyttiin pöytäkirjat 8/2014 sekä 9/2014 muutoksitta.

6) *Pöytäkirjan tarkastajien valinta*

Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin Riitta Loippo ja Emilia Norppa.

7) *Selvityspyynnön käsittely -asiakirja (liite 1)*

Mikäli tulkkirekisterin ylläpidosta luovutaan, ei jatketa selvityspyynnön käsittelyasiakirjan työstöä vaan käytetään vanhaa asiakirjaa. Kela on hyväksynyt sisäisissä palaverissaan, että tulkkitoiminnan yhteistyöryhmältä voi pyytää konsultaatioapua heille saapuneiden selvityspyyntöjen osalta. Mikäli järjestöjen ylläpitämä tulkkirekisteri lakkautetaan, ehdotetaan Kelalle, että sen alle perustetaan selvitystyöryhmä, johon järjestöjen edustus tulisi mukaan.

Jätetään asia pöydälle, kunnes tulkkirekisteriasia on selvä.

TAUKO klo 11.00-11.10

8) *Tulkin ammattisäännöstö ja sen selitysosa (liite 2)*

Mahdollisesti kohtaan 1 *Tulkilla on salassapitovelvollisuus* tulee muokkauksia sekä Kuuloliiton lakimieheltä että Kelasta. Kuuloliiton kuuroutuneiden toimikunta on esittänyt liiton hallitukselle, että asiakkaan tulisi tulkkauksien jälkeen saada kirjoitustulkkauksen kirjoitettu tulke. Asiasta on tulossa järjestöille keskustelupyyntö.

Kohdan 4 *Tulkki ei ota vastaan toimeksiantoa, johon hänellä ei ole riittävää pätevyyttä* osalta tiedottamista tulee vielä lisätä. Lisätään selitysosaan "... sekä sen edellyttämät **tulkkauksen menetelmät** ja tulkkaustekniset valmiudet...". Alueellisten sekä tulkkifirmojen sisäisten välitysten lakkauttaminen on vaikuttanut paljon eettisten sääntöjen noudattamiseen. Ehdotetaan Kelalle, että perustettaisiin asiakaspalautetta käsittelevä eettinen lautakunta tai vastaava Kelan välityskeskukseen yhteyteen, jossa asiakasjärjestöt olisivat myös edustajina.

RUOKATAUKO KLO 11.45-12.30

Kohtaa 5 *Tulkki valmistautuu tehtävänsä ja ajoissa* olisi hyvä korostaa Kelalle. Ehdotetaan Kelalle, että tulkkivälityksen ihmisille järjestetään koulutus ammattieettisestä säännöstöstä ja tehdään säännöstöstä liite välitykselle välitystoiminnan näkökulmasta.

Lisätään kohtaan 6 "... sisällöllisesti muuttumattomana **kohdekulttuurin mukaisesti.**" Loppuun lisätään myös tilanteen muutoksesta erillinen lauseensa, joka muotoillaan ennen seuraavaa kokousta.

Kohtaan 8 virkkeen *"Tulkin tehtäviin kuuluvat ainoastaan kuloinkin käytetyn tulkkausmenetelmän mukaiset tulkkaustehtävät"* perään lisätään esimerkkejä, mitä tulkin tehtäviin kuuluu myös (esim. että joku puhuu vielä, odota hetki).

Lisätään kohtaan 10 *"...Tulkausta vaikeuttavia tai oleellisesti häiritseviä seikkoja voivat olla esimerkiksi **huono ergonomia**, huono äänentoisto, heikko valaistus,..."*

Lisätään kohtaan 11 *"...ja käyttäytyy sekä toimeksiannon yhteydessä että vapaa-ajallaan (**esim. sosiaalisessa mediassa**) tavalla..."*

#### 9) *Asiakaskysely tulkkauspalveluista*

Keskusteltiin Kelan asiakaskyselyyn toivottavista asioista, Kela on toivonut yhteistyötä kyselyn tekemiseen. Ehdotetaan asiakaskyselyssä eroteltavaksi kirjoitustulkkaus, viittomakielen tulkkaus ja viitotun puheen tulkkaus. Myös alueellinen jakauma vaikuttaa, yhteenvedossa tulisi erotella vaikkapa pk-seudun ja läntisen Suomen vastaukset. Erityisesti kyselyn vastauksia analysoidessa toivotaan Ahvenanmaan ja suomenruotsalaisten kuurojen erityisaseman huomioimista. Lähetetään Kelaan yhteistyöryhmän viime vuonna tekemän pienimuotoisen asiakaskyselyn kysymykset pohjaksi.

#### 10) *Tulkikoulutuksesta valmistuneet ilman tulkirekisterisuoritusta*

Toivotaan, että tulkirekisterin siirryttyä pois järjestöjen käsistä eivät tulkikoulutuksesta ilman hyväksytyä tulkirekisterisuoritusta valmistuneet jatkossakaan toimisi tulkkeina vaan rekisterikokeen suoritus olisi laadun ja osaamisen tae. Pidetään asia esillä, kun keskustellaan tulkirekisterin jatkosta.

TAUKO KLO 14.00-14.10

#### 11) *Tulkirekisterin siirto*

Työryhmä ehdotti pohdintansa tuloksena järjestöjen tulkirekisterin ylläpidon lopettamista, koska Kelassa on järjestöjen ylläpitämää tulkirekisteriä vastaava rekisteri eikä järjestöillä enää ole resursseja ylläpitää rekisteriä. Ylläpidon lopetus tapahtuisi vuoden 2015 loppuun mennessä. Kuluvan vuoden aikana etsitään viranomaistaho, joka ottaisi rekisterin vastattavakseen. Asia täytyy selvittää Kelan kanssa, jotta kilpailutuskauden aikana valmistuneet tulkit voivat työllistyä Kelan hyväksymällä tavalla.

Eräänä vaihtoehtona on mietitty rekisterin siirtoa Valviraan. Jos järjestöt edelleen ylläpitäisivät rekisteriä, tulisi jonkun muun järjestön ottaa se hoitaakseen. Kuurojen Liiton ei ole enää mahdollista rekisteriä ylläpitää. Muutoksesta tulee tiedottaa tehokkaasti kentälle, sillä kyseessä on joka tapauksessa suuri muutos. Tulee myös miettiä, onko yhteistyöryhmällä laillinen oikeus pitää yllä tällaista rekisteriä, sillä tiedot löytyvät joka tapauksessa Kelasta.

Jatkossakin Diak ja Humak järjestävät tulkirekisterikokeita, joilla varmistetaan valmistuvien tulkkien pätevyys. Humakissa on opetussuunnitelmaan kuuluva opintojakso, johon kuuluu loppukoe. Humakin opetussuunnitelma on voimassa vuoteen 2018 asti. Diakin opetussuunnitelmassa on loppukoe, joka on ainoa opiskelijan ammatillista osaamista laajasti

testaava koe. Tulkkirekisterin jatkoa mietittäessä pidetään mielessä myös ne tulkikoulutuksesta valmistuneet, joilla ei ole hyväksyttyä tulkkirekisterisuoritusta (vähintään arvosana 3 tulkkirekisterikokeesta).

Tulkkirekisteristä luopuminen täytyy käsitellä järjestöjen hallituksissa. Työryhmän seuraavat kokoukset pidetään 2.3. sekä 7.5. Ennen kuin asia viedään järjestöjen hallituksille, keskustellaan asiasta Kelan edustajien kanssa. Vuonna 2009 yhteistyöryhmä on tehnyt SWOT-analyysin tulkkirekisteristä, joka jaettiin kokouksessa (liite 3).

Keskusteltiin työryhmän esityksestä ja oltiin pääosin sen kanssa samaa mieltä. Jatketaan työskentelyä työryhmän ehdotuksen mukaisesti. Päätettiin, että yritetään järjestää mahdollisimman nopeasti palaveri Kelan edustajien kanssa. Puheenjohtaja pistää kiireellisen kokouspyynnön Kelaan.

Tulkkirekisterityöryhmä valmistele asiaa eteenpäin.

#### *12) Eduskunnan oikeusasiamiehen vastaus valitukseen (liitteet 4-5)*

Jaettiin tiedoksi eduskunnan oikeusasiamiehen tekemät 2 päätöstä. Kehotetaan asiakkaita tekemään yksilövalituksia eduskunnan oikeusasiamiehelle, jotta saadaan selkeämpää tilastointia tulkkauspalvelun ongelmista.

#### *13) Koulutuksen kuulumiset*

##### *a) Diakonia-ammattikorkeakoulu*

Tällä hetkellä avoimen ammattikorkeakoulun puoli työllistää. Tänä lukukautena aukeaa jo valmistuneille viittomakielen tulkki (AMK) -tulkeille puhevammaistulkin koulutuspolku.

##### *b) Humanistinen ammattikorkeakoulu*

Avoimen ammattikorkeakoulun puolella järjestetään kuurosokeuskoulutusta. Opetushenkilökunta on kouluttautumassa puhevammaispuolen asioihin.

#### *14) Muut asiat: Hankintalaki*

Järjestöt ovat olleet kuultavana hankintalakiin liittyen ja ehdottaneet, että vammaispalvelut kokonaisuudessaan (myös tulkkauspalvelut) jäisivät kilpailutuksen ulkopuolelle. Uuden lain vaatimus on, ettei pelkällä hinnalla voi kilpailuttaa vaan laatu tulee huomioida kilpailutuksessa.

Todettiin, että laatuasiaa pitää ruveta valmistelemaan seuraavaa tulkkauspalvelun kilpailutusta varten. Perustettiin asiaa valmistelemaan työryhmä, johon kuuluvat Suomen Viittomakielen Tulkit ry sekä Suomen kirjoitustulkit ry. Päätettiin, että työryhmän pohdintaa viedään asiakasjärjestöjen hallituksille ja toimikunnille kommentoitavaksi.

#### *15) Ilmoitusasiat*

a) Humakissa on tekeillä opinnäytetyö Kelan välityskeskuksen palveluista.

b) Humakissa on tekeillä opinnäytetyö, joka on jatkokysely viime vuonna toteutettuun ja liittyen tulkkien alan vaihtosuunnitelmiin.

c) Syrjintätapaus: mediassa on nostettu esille tapaus, jossa sairaanhoitajaopiskeluihin ei hyväksytty kuuroa.

*16) Seuraavat kokoukset*

Seuraavat kokoukset pidetään ti 24.3. sekä ma 18.5.

*17) Kokouksen päättäminen*

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.00.